

Seekordse aastaraamatu struktuur on varasematega võrreldes muutunud: uurimisartiklitele järgneb valik Eesti Kirjandusmuuseumi pooleliolevate projektide ja oluliste välitööde raporteid. Kroonikaosa annab ülevaate aasta sündmustest, arhiivi- ja uurimistööst osakondades ja mahukast publitseerimistegevusest. Uurimisartiklid on teadusinfo parema vahetamise huvides varustatud märksõnade ja teesidega, uuesti on taastatud vahepeal enam kui kümneks aastaks soikunud tava lisada neile võõrkeelne resümee. See aitab kaasa uurimistulemuste paremale leitavusele ja integreerimisele teadusdialoogi. Aastaraamatu artiklid on maja erinevate teadlastpõlvkondade esindajate korralise teadustöö tulemus, mille juhatab sisse tsiteerimise teaduslik käsitlus Maarja Lõhmuselt Tartu Ülikooli meediauuringute õppetoolist ja lõpetab pikaajase koostööpartneri Igor Tõnuristi, Eesti parima rahvapillimuusika uurija ja tegevmuusiku ülevaade idiofonidest. Veebiversioonis kuuluvad selle artikli juurde videokatted, kus autor demonstreerib lihtsate helitekitamis- ja musitseerimisvahendite mänguomadusi. Instrumentaalmuusika ja rahvakultuuri huvilistele on mõeldud I. Tõnuristi bibliograafia.

Kirjandusmuuseumi uurijad juhivad arvukaid projekte, millega muudetakse unikaalsed rahvuskultuurile olulised andmed kättesaadavaks ja tagatakse nende säilitamine. Kõik need projektid on seotud mahukate uurimisülesannetega. Avatud tekstikorpused ja e-väljaanded põhinevad kolme rahvusliku keskarhiivi (EKM Arhiivraamatukogu, Eesti kultuurilooline Arhiiv ja Eesti Rahvaluule Arhiiv) ainesel, mida on täiendatud ka teistes arhiivides, varasemates trükistes ja internetis leiduva teabega. Välitööde puhul on muu-

tunud nende geograafia ja meedium, metoodika, jäädvustamisvõimalused ja küsimused, mida uurija küsitlema minnes endale seab. Kogutud aineistik ei ole arhiivitäide, vaid seda asutakse kohe kasutama teadustöös. Need on põhjused, miks on avatud projektituvustuste ja välitööde osa.

Eri kasutajarühmadele suunatud digitaalsed teeninduspaketid (ERNI, Noor-Eesti, Kreutzwaldi sajand, BERTA) ning alustatud innovatiivsete tehniliste väljunditega interdistsiplinaarsed projektid (GIS-põhine projekt "Radar", vanema foto ja heliarhiivi restaureerimine-esitlemine) koos suuremahulise kirjastamistegevusega muudavad kirjandusmuuseumi koos selle baasil 2001. aastal avatud Eesti esimese humanitaartippkeskusega teaduskommunikatsiooni oluliseks keskuseks.

Märgiline on ka tippkeskuste programmi toetus projektile "LABOR: Eesti suulise, kirjaliku ja audiovisuaalse rahvuskultuuri ressursside digiteerimine ja neile juurdepääsu tagamine", mis võimaldab lähema paari aastaga uuendada kiiresti kasvavatele teabekorpustele kitsaks jäänud ja amortiseerunud serverid Haldjas, Ohto, Kirmus ning arendada välja uus ja kiirem arvutivõrk. Projektiga alustatakse tehniliste laborite uuendamist, seekord tekstilise andmestiku ja fotode töötlemiseks ning meediaväljundite toetamiseks. Tagasihoidliku toetuse saavad arhiivide teeninduspaketid, andmebaasid ja uus veebikeskkond. Nimetatud korpuste, andmebaaside ja teeninduspakettide tarkvara on uurijate enda kirjutatud või valminud konkreetse projekti kaassaadusena lähtudes selle vajadusest. Uus projekt võimaldab tarkvarateenust sisse osta, mis jätab uurijatele senisest rohkem aega põhitööks ja tagab keskkonna loomise kultuuriväärtuslike humanitaarteaduslike kogude rahvusvaheliseks uurimistööks, kasutamiseks vastavalt Euroopa Liidu eEurope 2002 Action Plan (2002) raames sätestatud printsiipidele ja UNESCO direktiividele.

Südamlilik tänu autoritele meeldiva koostöö eest, samuti artiklite retsensentidele, aastaraamatu toimetuskolleegiumile ja Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastuse nõukogule konstruktiivse tagasiside eest. Trükis ja e-raamat valmisid tänu teostusmeeskonnale ja eriti Viire Villandile.

Mare Kõiva